

امکانات مادی، زینت دنیا یا زینت انسان

امکانات مادی اعم از مال و فرزند، زینت برای زمین است نه زینت انسان. زینت انسان، صفات خوبی است که با جان او عجین است. بر همین اساس قرآن کریم مال و فرزند را زینت دنیا می‌داند:

﴿الْمَالُ وَالْبَنُونَ زِينَةُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَالْبَاقِيَاتُ الصَّالِحَاتُ خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ ثَوَابًا وَخَيْرٌ أَمَلًا﴾^۱

مال و فرزند، زینت زندگی دنیاست و باقیات الصالحات [ارزش‌های پایدار و شایسته] ثوابش نزد پروردگارت بهتر و امیدبخش‌تر است.

گاهی مغالطه شده و آنچه جمال برای دنیای انسان است، به عنوان جمال انسان معرفی می‌گردد؛ گاهی داشتن فرش، خانه خوب و ... جمال انسان تلقی می‌شود، در صورتی که چنین نیست و این‌ها فقط زینت زندگی دنیایی اویند. زینت انسان صفات و ملکات نفسانی خوب است. حضرت علی علیه السلام صدق و راستی را جمال انسان می‌داند و می‌فرماید:

الصِّدْقُ جَمَالُ الْإِنْسَانِ وَ دَعَامَةُ الْإِيمَانِ؛^۱

راستگویی جمال آدمی و ستون ایمان است.

امور مادی ارزش ذاتی ندارند و پست‌تر از آن هستند که بتوانند مایه فخر و شرف انسان باشند. در تاریخ آمده است، روزی جابر بن عبدالله انصاری (ره) نزد حضرت علی علیه السلام آهی دردناک کشید. حضرت پرسیدند: ای جابر، این آه را برای چه کشیدی؟ آیا برای دنیا بود یا آخرت؟ جابر گفت: دنیا. حضرت چون این را شنید فرمود:

يَا جَابِرُ مَلَاذُ الدُّنْيَا سَبْعَةٌ: الْمَأْكُولُ وَالْمَشْرُوبُ وَالْمَلْبُوسُ وَالْمَنْكُوحُ وَالْمَرْكُوبُ وَالْمَشْمُومُ وَالْمَسْمُوعُ؛ فَالذُّ الْمَأْكُولَاتِ الْعَسَلُ وَهُوَ بَصَقٌ مِنْ ذُبَابَةٍ؛ وَأَحْلَى الْمَشْرُوبَاتِ الْمَاءُ وَكَفَى بِإِبَاحَتِهِ وَسِيَّاحَتِهِ عَلَى وَجْهِ الْأَرْضِ؛ وَأَعْلَى الْمَلْبُوسَاتِ الدِّيَابِجُ وَهُوَ مِنْ لُعَابِ دُوْدَةٍ؛ وَأَعْلَى الْمَنْكُوحَاتِ النِّسَاءُ وَهُوَ مَبَالٌ فِي مَبَالٍ وَمِثَالٌ لِمِثَالٍ وَإِنَّمَا يُرَادُ أَحْسَنُ مَا فِي الْمَرْأَةِ لِأَقْبَحِ مَا فِيهَا؛ وَأَعْلَى الْمَرْكُوبَاتِ الْخَيْلُ وَهُوَ قَوَاتِلٌ؛ وَأَجَلُّ الْمَشْمُومَاتِ الْمِسْكُ وَهُوَ دَمٌ مِنْ سُرَّةِ دَابَّةٍ؛ وَأَجَلُّ الْمَسْمُوعَاتِ الْغِنَاءُ وَالتَّرْنَمُ وَهُوَ إِثْمٌ. فَمَا هَذِهِ صِفَتُهُ لَمْ يَتَنَفَّسْ عَلَيْهِ عَاقِلٌ. قَالَ جَابِرُ
بْنُ عَبْدِ اللَّهِ فَوَاللَّهِ مَا خَطَرَتِ الدُّنْيَا بَعْدَهَا عَلَى قَلْبِي؛^۲

۱. غرر الحکم: حدیث ۴۳۱۳.

۲. بحار الأنوار: ج ۷۵، ص ۱۱.

ای جابر، آنچه موجب لذت در دنیا می‌شود، هفت چیز است: خوردنی‌ها؛ آشامیدنی‌ها؛ پوشیدنی‌ها؛ هم‌بستری؛ وسایل سواری؛ بوییدنی‌ها و شنیدنی‌ها. لذیذترین خوردنی‌ها عسل است که آب دهان زنبور است. گواراترین نوشیدنی‌ها آب است که فراوان و آزاد در روی زمین جاری است. عالی‌ترین لباس‌ها ابریشم است که لعاب دهان کرمی است. بهترین هم‌بستری با زنان است که آن عمل، داخل نمودن آلت بول است در آلت بول و چیزی داخل در مشابه خود می‌شود و بهترین قسمت خوبی زن در بدترین عضو او قرار گرفته. عالی‌ترین وسایل سواری، اسب است که کشنده است. بهترین بوییدنی‌ها مشک است که خون ناف حیوانی است. و بهترین شنیدنی‌ها غنا و صدای همراه با طرب است که آن نیز گناه است. پس نباید انسان عاقل، برای چیزی که دارای چنین مشخصاتی است آه بکشد. جابر می‌گوید: به خدا سوگند بعد از این جریان، دیگر هیچ‌گاه دنیا در دلم راه نیافت.